

„A zsidó öntudat történelmi traumája:
az izraeliek többé nem képesek a tényleges
veszélyt az elképzelttől megkülönböztetni.”

El vagyunk fásulva

(Eva Illouz az izraeli-palesztín ellentétéről, Izraelettől és a zsidókról)

A mai magyar belpolitikai helyzet súlyos destabilizáló tényezői azok a hazai zsidó származású értelmiségiek, akik nem tudnak megbékélni a múlttal. A teljes magyar népet felelőssé teszik a holokausztért; nem hajlandók figyelembe venni, hogy Magyarország a német megszállás előtt a menekültek és üldözöttek biztonságos szigete volt egész Európában. A március 19. utáni kormányokat úgy tekintik, mint a magyar nép legitim kormányait. Minden népnek van söpredéke, de ők a söpredékével azonosítják a magyart. Ennél fogva bosszúszomjuk lankadatlan¹ és mindent elkövetnek, hogy Magyarországot rossz hírbe hozzák, lejárássák, a nemzeti érzelmeket fasisztázzák, gyalázzák. Ha pedig nemzeti érzelmű kormány van hatalmon, belföldön és külföldön minden eszközt megengedhetőnek tartanak a lejáratására. Ezeknek az embereknek egyik mintapéldánya *Ungváry Krisztián*, akinek ráadásul még az MTA is fórumot ad, hogy alaptalan gyalázkodásait és hazugságait történelmi nézetként adhassa elő. Ennélfogva minden, Izraellel és a zsidósággal kapcsolatos fejleménynek magyar vonatkozása is van. Így keríték most sort egy tanulságos és őszinte Spiegel-interjú ismertetésére.²

Eva Illouz 53 éves, marokkói származású, Franciaországban nevelkedett (és nem mellesleg rendkívül szimpatikus kinézetű) zsidó nő. Szociológus, a jeruzsálemi Héber Egyetem professzora. Az érzelmek, a közgazdaságtan és a kommunikáció kapcsolatának a neves szakértője. Gyakran foglalkozik az izraeli-palesztín konfliktussal is. Az alábbiak idézetek a beszélgetésből.

Nekünk, izraelieknek skizofrén az önértékelésünk. Állandóan a saját erőnket hangsúlyozzuk, miközben gyengének és fenyegetettnek érezzük magunkat.

Sok izraeli a terror bástyájának tekinti a gázai övezetet, ... ezért nehéz együttérezni azzal, aki fenyegeti az embert. [\(ez utalás a megölt palesztín gyerekek százai iránti közönyre\)](#)

Izraelnek egyszerre kétféle arca van: egy militarista kolonialista hatalom és ugyanakkor demokrácia is... A hadseregre más jog vonatkozik, mint az izraeliekre. A hadsereg dönti el,

¹ Lásd a velencei kalmárt – ha Shakespeare magyar lenne, már rég lefasisztázták volna.

² Der Spiegel Nr. 32 /4.8.2014

hogy egy palesztín munkát kap, vagy lerombolják a házát. Az izraeli civil társadalom is militarizált, hiszen majdnem minden családból szolgál valaki a hadseregben.

Azt hiszem, sok izraeli elvesztette azt, amit én „emberi érzékenységnek” nevezek. Az elmúlt években az izraeliek másképpen néznek a szomszédokra. Ma már egyértelműen arctalan és névtelen terroristáknak tekintjük őket.

Korábban a palesztínok az izraeli mindennapok részei voltak, szabadon mozoghattak az országban. De aztán megépült a fal, lezárták a Nyugat-Jordániába vezető utakat és egyre kevesebb munkavállalási engedélyt adtak ki nekik. Rövid időn belül megváltozott az izraeli társadalom. Ezt a folyamatot a második intifáda öngyilkos merényletei pecsételték meg. Ezzel párhuzamosan megváltozott az izraeli politikai vezető réteg is. Megerősödött a messianisztikus jobboldal, mely korábban csak elhanyagolható jelenség volt. A radikálisok ülnek a parlamentben, ők határozzák meg a költségvetést és a politikai diskurzust. Sok izraelinek fogalma sincs arról, hogy ezek az emberek milyen extrém módon gondolkoznak; radikalitásukat a „zsidó” és „patrióta” jelzők mögé bújtatják.

A telepeket ([a megszállott területeken](#)) szisztematikusan fejlesztik, a telepések adómentességet kapnak, alacsonyak a bérleti díjak, az infrastruktúra gyakran jobb, mint a régi területeken. A nevelés és az oktatás vallásosabb és nacionalistább lett.

Ma már választanunk kell egy liberális lét és egy szigorú zsidó lét között. A hetvenes években még mindkettő lehettünk egyszerre: cionista és szocialista. Ma ez már nem lehetséges. De nagy szerephez jut a zsidó diaszpóra is, főként az amerikai. Napilapokat vásárolnak fel, think-tankokat fizetnek le, vagy olyan vallásos intézményeket, amelyek a nemzeti radikális

beállítottságot terjesztik.

A diaszpórában élő zsidók valóságfelfogását a holokausztra való emlékezés formálja...
Többnyire olyan országokban élnek, amelyekben a demokratikus jogok biztosítva vannak, és

nem értik a mi nehézségeinket – hogy ebben az országban a demokratikus komponens egyre inkább eltűnik.

Másfél éve a Haaretz olvasóihoz körkérdeést intéztek; az izraeliek 40 százaléka az ország elhagyását fontolgatja... A szekuláris tel-aviviaknak a vallásosokhoz ma kevesebb köze van, mint mondjuk egy berlinihez. (Vesd össze: a Newsweek idei augusztus 8-i számának címlapsztorija: Exodus - az európai zsidók az erősödő antiszemitizmus és a rasszista támadások miatt a kivándorlást fontolgatják. A cikk szerzője a Budapesten rezidens Adam LeBor.)

A félelem mélyen gyökerezik a társadalmunkban. Félelem a soától, az antiszemitizmustól, az iszlámtól, a terrortól, az elpusztítástól. Mindegy, hogy Izrael milyen erős vagy milyen jólétben él, a félelem ott van.

A zsidó öntudat történelmi traumája: az izraeliek többé nem képesek a tényleges veszélyt az elképzelttől megkülönböztetni. (az én kiemelésem) ... aki meg akarja ismerni az izraeli lelkületet, annak tudnia kell erről a félelemről.³ Az olyan politikusok, mint Benjamin Netanjahu miniszterelnök most cinikusan instrumentalizálják ezt a félelmet. Elhitetik velünk, hogy mindenki el akar minket pusztítani: a Hamasz, az ENSz, Irán. Az ellenséget, a palesztint „elembertelenítették”, ő egyszerűen csak terrorista. Aki a gyermekeit háborúba küldi és a pénzből inkább alagutat épít támadás céljából, mintsem iskolát. Ennélfogva Izrael erkölcsileg feljebbvalónak érzi magát, mint a hadsereg, amely bombázás előtt sms-ben küld figyelmeztetést, vagy röplapokat szór.

Társadalmunknak olyan vezetésre lenne szüksége, amely morális normákat állít fel.

Kezdetben Izrael modern, demokratikus intézményekkel rendelkező társadalomnak indult. Ezzel egy időben egy antimodern törekvés is érvényesült: biztosítani kell e demokrácia zsidó jellegét. Ez nagy hatalmat adott a rabbinátnak és intézményesítette a zsidó többség és a nem-zsidó kisebbség közötti egyenlőtlenséget.

Abszolút mértékben eluralkodott az állam zsidó jellege a demokratikus jelleg és értékek fölött, foglyul ejtve az utóbbit. Az iskolás tankönyvek a zsidó perspektíváról szólnak, és a belügyminisztérium meg akar szabadulni a bevándorlóktól, mivel fél a keveredéstől. Az emberi jogokról megvetéssel beszélnek.

Nem a bal vagy a jobb a fő kérdés Izraelben, hanem ami ennél sokkal fontosabb: a demokrácia megőrzése. ... Ezek a rasszista és fasiszta (!) elemek ugyanolyan nagy veszélyt jelentenek Izraelnek, mint a külső ellenségei.

³ Egyik fiatal kollégámmal néha elmerengünk: ha zsidók lennénk, mögöttünk a népiirtás szörnyűségeivel, vajon nem mi is ugyan így gondolkodnánk és viselkednénk? – Ennek az érzésnek talán a legborzalmasabb ábrázolása, amikor Bereményi zseniális filmjében, az Eldorádóban „Gida” a háború után egy zenés lebujsban eljátszatja az „Ősz hajú rongyos nénikét”, majd föbelövi magát.

Mi, izraeliek magas árat fizetünk a megszállás 47 évének következményeiért. Többé nem ismerjük, hogy milyen érzés egy békés társadalomban élni. ... Az izraeli társadalom nagy része elfásult. Nem csak a mások szenvedése, hanem a saját bajai iránt is érzéketlen.

(Kiss Károly)